

DOI: 10.33310/2518-7813-2019-67-4-211-216

УДК 371.134-044.227:378-057.875

Володимир СТАРОСТА

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
м. Ужгород, Україна
e-mail: volodymyr.starosta@uzhnu.edu.ua
e-mail: volodymyr.starosta@upjs.sk

ОСНОВНІ КОМПОНЕНТИ СТРУКТУРИ ГОТОВНОСТІ СТУДЕНТІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті на основі узагальнення результатів досліджень науковців та реальної практики професійної підготовки студентів різних спеціальностей у вищій школі виокремлено наступні компоненти структури готовності до професійної діяльності: мотиваційний, когнітивний, процесуальний, рефлексивний. Встановлено, що більшість дослідників до такої структури включають мотиваційний, когнітивний та процесуальний компонент. Додаткові компоненти, як правило, характеризують професійну специфіку майбутніх фахівців. Всі структурні компоненти перебувають у динамічному взаємозв'язку, формують особистісну та функціональну готовність до професійної діяльності. Встановлено за результатами анкетування, що більшість студентів за власною самооцінкою мають середній та високий рівень професійної підготовки.

Ключові слова: готовність студентів до професійної діяльності, структура готовності до професійної діяльності, підготовка студентів до професійної діяльності.

Якісна фахова освіта – актуальне завдання сучасного суспільства, а готовність студентів до майбутньої професійної діяльності – важлива мета і результат діяльності закладів вищої освіти. Індикаторами такої готовності є формування професійної компетентності, мотивація професійного навчання, систематична самоосвіта тощо. Важливо з позицій системного підходу визначити в структурі готовності студентів до майбутньої професійної діяльності необхідні компоненти як складові такої готовності, аби врахувати в освітньому процесі вищої школи.

Дослідження показує, що проблема структури готовності до професійної діяльності розглядається вітчизняними і зарубіжними вченими в різних аспектах, зокрема: психологічна готовність (Г. Костюк, В. Моляко та ін.), структурні компоненти готовності (К. Дурай-Новакова, М. Дьяченко, І. Гавриш, Л. Кандибович, В. Моляко, В. Сластьонін, Ю. Шаповал та ін.) тощо.

В праці [15] (В. Староста, 2019) нами висвітлено найбільш поширені підходи науковців щодо сутнісної характеристики поняття «готовність до професійної діяльності» – особистісний, функціональний, системний, особистісно-діяльнісний, результативно-діяльнісний. Готовність характеризується як стан, процес, результат, явище, якість, мета тощо, що свідчить про багатогранність феномена «готовність до професійної діяльності».

У науковій літературі готовність до професійної діяльності досліджується за її структурними компонентами. Нами виявлено різноманітність

поглядів науковців на структуру готовності студентів до професійної діяльності.

Метою статті є аналіз та узагальнення поглядів дослідників щодо структури готовності студентів до професійної діяльності, аби виявити основні складові компоненти.

Вчені наводять широкий перелік складових досліджуваної готовності (чи її структури) з позицій системного підходу. Наприклад, К. Дурай-Новакова зазначає, що процес формування готовності характеризується складною динамічною структурою, до якої входить сукупність емоційних, вольових, мотиваційних, пізнавальних, операціональних аспектів, властивостей, утворень, станів психіки особистості у їх співвідношенні з зовнішніми ситуаційними умовами й майбутніми завданнями (К. Дурай-Новакова, 1983) [5, 17].

Готовність як складне психологічне явище, згідно В. Сластьоніна, крім необхідних знань, умінь і навичок, містить не тільки адекватні вимоги до професійної діяльності, якостей особистості і здібностей, а й пізнавальні (усвідомлення професійних завдань, оцінка їх значущості), мотиваційні (інтерес до професії, прагнення домогтися успіху) та вольові (подолання сумнівів, вміння мобілізувати свої сили) компоненти, а отже, передбачає наявність когнітивної, операційної та аксіологічної складових (В. Сластьонін, 1992) [11, 79]. Згодом В. Сластьонін (2000) [12] виокремлює такі компоненти професійної готовності: психологічний, науково-теоретичний, практичний, фізичний, психофізіологічний.

На основі огляду літературних джерел нами виявлено компоненти в структурі готовності до

професійної діяльності майбутніх фахівців різних спеціальностей, які наведено у табл. 1.

Виокремлені компоненти (табл.1) структури готовності до професійної діяльності засвідчують як різноманітність, так і подібність поглядів учених щодо деяких компонентів. Розглянемо спроби дослідників, які спрямовані на узагальнення структурних компонентів готовності.

М. Дьяченко та Л. Кандибович (1976) розрізняють загальну й ситуативну готовність. Якщо загальна готовність є інтегральною, стійкою характеристикою особистості, що є передумовою успішного виконання діяльності, то ситуативна готовність – психофізіологічний стан, який відповідає умовам виконання діяльності в конкретній ситуації, за конкретних обставин [6, 20].

Підходив науковців до визначення структури готовності до професійної діяльності, згідно І. Гавриш (2005) [4], можна визначити такі:

- загальнотеоретичний (М. Дьяченко, Л. Кандибович, Л. Нерсесян, В. Пономаренко, В. Пушкін та ін.), згідно якого структурні компоненти готовності є універсальними і не залежать від особливостей конкретних професій;
- професіографічний (Ф. Гоноболін, В. Ковальов, Л. Кондрашова, Н. Кузьміна, О. Мо-

роз, Р. Нью, В. Селіванов, В. Сластьонін, О. Щербаков та ін.), за яким структурні компоненти однозначно виводяться з професіограми.

І. Гавриш (2005) вважає, що структура готовності до професійної діяльності є тотожною структурі відповідної функціональної психологічної системи і містить наступні компоненти: мотиви діяльності; цілі діяльності; інформаційна основа діяльності; програма діяльності; блок прийняття рішення і підсистема професійно важливих якостей особистості [4].

Науковці виокремлюють також функціональну (процесуальну, професійну) та особистісну складову готовності до професійної діяльності. Поділяємо думку авторів (З. Курлянд та ін., 2005) [10, 225-227] про єдність особистісного та процесуального компонентів готовності, оскільки з одного боку, готовність є особистісною (емоційно-інтелектуальна, волева, мотиваційна); з іншого – операціонально-технічною. Подібну думку про професійну та особистісну готовність формулює Т. Смолеусова (2012) [14, 7], а також Ю. Шаповал (2007) [17], який визначає особистісні та функціональні компоненти готовності (див. табл. 1).

Готовність студентів до професійної діяльності нами запропоновано розглядати як багаторівневе

Таблиця 1 – Компоненти структури готовності до професійної діяльності

Компоненти готовності	Джерело
студентів до професійної діяльності: мотиваційно-ціннісний, теоретичний, операційно-діяльнісний	В. Багіна, О. Боровкова (2014) [1]
студентів до професійної діяльності: мотиваційно-ціннісний, когнітивний, діяльнісно-практичний, оцінно-рефлексивний	Н. Белослудцева, О. Петунін (2015) [2]
майбутніх економістів до професійної діяльності: цільовий, змістовий, процесуальний, результативний, мотиваційний	С. Борисова (2011) [3]
до професійної діяльності: мотиваційний, орієнтаційний, операційний, волевий, оцінний	М. Дьяченко, Л. Кандибович (1976) [6, 51]
майбутніх учителів початкових класів до професійної діяльності: мотиваційний, змістово-процесуальний, рефлексивний	О. Івлієва (2001) [7, 16]
студентів до професійної діяльності: організаційний, діяльнісний, оцінно-результативний	А. Китов, О. Остроумова (2011) [8]
майбутніх учителів до професійної діяльності: мотиваційний, когнітивний, діяльнісний	Т. Куликова, Н. Проніна (2018) [9]
майбутніх учителів до педагогічної діяльності: професійна самосвідомість, ставлення до діяльності, чи настанова (для ситуаційної готовності), мотиви, знання про предмет та способи діяльності, навички і вміння практичного втілення цих способів, а також професійно значущі якості особистості	З. Курлянд та ін. (2005) [10, 225]
майбутнього менеджера-економіста до професійної діяльності: цілемотиваційний, предметно-практичний, особистісний, рефлексивний	Л. Служинська (2012) [13]
майбутніх учителів початкових класів до інноваційної діяльності: професійна готовність (мотиваційна готовність, когнітивна готовність), особистісна готовність (здатність самореалізації; рішучість, як риса характеру)	Т. Смолеусова (2012) [14, 7]
майбутніх учителів початкових класів до особистісно орієнтованого навчання молодших школярів: особистісні компоненти (мотиваційна, інформаційна, процесуально-діялісна та рефлексивна складові), функціональні компоненти (здатність до виконання конструктивної, організаційної, комунікативної та гностичної функцій професійної діяльності гуманістичного спрямування)	Ю. Шаповал (2007) [17]

особистісне новоутворення, яке формується в кількох взаємозв'язаних між собою підструктурах особистості (В. Староста, 2019) [15]: особистісна складова готовності містить мотиваційну здатність до професійної діяльності, її ціннісне усвідомлення тощо (підструктура спрямованості); пам'ять, емоції, відчуття, мислення, сприйняття, почуття, волю тощо (підструктура психічних процесів); властивості темпераменту, статеві і вікові властивості особистості тощо (підструктура біопсихічних властивостей); функціональна складова готовності (підструктура досвіду) концентрує професійні знання (інтелектуальна здатність), уміння і навички (практична здатність) для компетентного виконання майбутніх професійних функцій; рефлексію внутрішніх можливостей, результатів професійної підготовки для досягнення бажаних цілей в майбутній професійній діяльності.

Проведений аналіз літературних джерел та реальної практики підготовки майбутніх фахівців різних галузей дає можливість виокремити наступні основні структурні компоненти їх готовності до професійної діяльності, які визначають більшість авторів:

- мотиваційний (мотиви, прагнення домогтися успіху, інтерес до професії, ставлення до професійної діяльності і т.п.; деякі автори розглядають його ширше як мотиваційно-цільовий, мотиваційно-ціннісний та ін.);
- когнітивний (сформованість теоретико-методологічних, професійно-практичних знань і т. п., або інтелектуальна здатність; деякі науковці розглядають його як змістовий, теоретичний, науково-теоретичний, професійно-когнітивний та ін.);
- процесуальний (застосування знань, умінь та навичок у різних стандартних та нестандартних ситуаціях під час професійної підготовки, професійної діяльності і т. п., або практична здатність до професійної діяльності; за своєю суттю цей компонент аналогічний до компонентів готовності, які в ряді досліджень визначаються як практичний, діяльнісний, виконавчий, конструктивний, технологічний та ін.);
- рефлексивний (адекватна самооцінка власних можливостей, аналіз та самоаналіз професійної діяльності, аналітичне мислення і т.п.; з подібними ознаками такий компонент також називають як оцінно-рефлексивний, оцінний, оцінно-результативний, результативний). Даний компонент, з нашого погляду, є важливим у контексті постійного аналізу та самоаналізу професійної діяльності з метою самовдосконалення, всебічного та гармонійного розвитку і формування творчої особистості фахівця.

Порівняльний аналіз під час нашого дослідження показує, що більшість науковців до структури готовності включають мотиваційний, когнітивний та процесуальний компонент. Додаткові компоненти, які наводять деякі автори, з нашого погляду, характеризують професійну специфіку майбутніх фахівців. Аналогічний результат щодо структурних компонентів готовності майбутніх учителів до педагогічної діяльності нами описано в [16]. Отже, якщо основні компоненти структури готовності до професійної діяльності є майже універсальними і не залежать від особливостей конкретних професій, то змістове наповнення компонентів професійно зумовлене. Структурні компоненти перебувають у динамічному взаємозв'язку, формують особистісну та функціональну складову готовності до професійної діяльності. Оскільки особистісні якості фахівця виявляються в процесі його професійної діяльності, то вважаємо, що особистісна складова готовності (особистісні якості, здібності тощо) найбільше концентрується в процесуальному компоненті. Водночас дана складова також наповнює й інші компоненти (мотиваційний, когнітивний, рефлексивний). Це зумовлено взаємозалежністю особистісних та професійних якостей фахівця, а отже, і зазначених структурних компонентів.

Для ілюстрації значущості рефлексивного компонента нами проведено анонімне електронне анкетування з використанням Google Forms (<https://docs.google.com/forms/d/1BHX7WEzb615wkYQGj85KMIKN0cnpZU1QoI4Q4RPJA3g/edit>), до якого долучились 423 студенти різних років навчання та факультетів ДВНЗ «Ужгородський національний університет». Одне з питань анкети: «Оцініть теперішній рівень Вашої професійної підготовки». Відповідь за шкалою: 1 (дуже низький), 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 (дуже високий). Студентів також запитували: «Чи задоволені Ви власним рівнем професійної підготовки з огляду на себе станом на теперішній час?». Пропонували такі варіанти відповіді: категорично «Ні»; скоріше «Ні»; не знаю; скоріше «Так»; однозначно «Так». Результати наведено у табл. 2 та рис. 1 відповідно.

Таблиця 2 – Самооцінка студентів рівня власної професійної підготовки

Бали	Кількість студентів	Частка студентів, у %
1	4	1,0
2	6	1,4
3	20	4,7
4	50	11,8
5	76	18,0
6	80	18,9
7	120	28,4
8	47	11,1
9	20	4,7

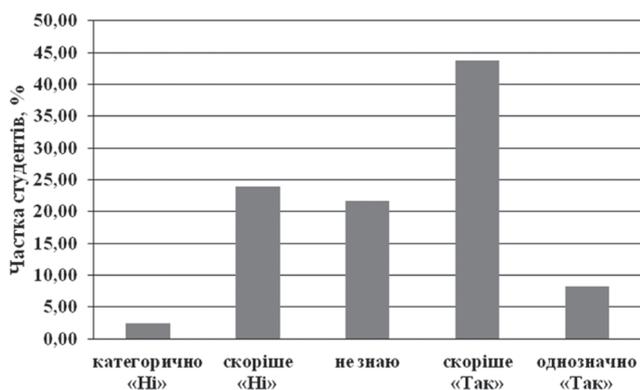

Рисунок 1 – Відповіді студентів на питання анкети: «Чи задоволені Ви власним рівнем професійної підготовки з огляду на себе станом на теперішній час?»

Отримані результати анкетування (рис. 1, табл. 2) свідчать, що студенти достатньо самокритично підійшли до такої самооцінки, оскільки тільки 8,27% анкетованих однозначно задоволені власним рівнем професійної підготовки, 43,74%

студентів – скоріше задоволені. Більшість майбутніх фахівців за власною самооцінкою мають середній та високий рівень професійної підготовки; середній бал самооцінювання – 5,99. На нашу думку, важливо, аби студент усвідомлював реальний стан своєї професійної підготовки з метою подальшого самовдосконалення, формування готовності до майбутньої професії.

Таким чином, теоретичний аналіз досліджуваної проблеми дав змогу провести узагальнення і виокремити складові готовності студентів до майбутньої професійної діяльності (особистісна, функціональна/професійна), а також основні структурні компоненти готовності (мотиваційний, когнітивний, процесуальний, рефлексивний), які перебувають у динамічному взаємозв'язку. Подальше дослідження, вважаємо, доцільно спрямувати на вивчення та узагальнення поглядів науковців щодо критеріїв готовності до професійної діяльності та показників для діагностики такої готовності.

Список використаних джерел

- Багина В. А., Боровкова О. А. Особенности мотивационно-ценностного компонента личностной готовности к профессиональной деятельности студентов с учетом успешности в вузе. *Наука и современность*. 2014. N 34. С. 35-40.
- Белослудцева Н. В., Петунин О. В. Готовность студентов учреждений СПО к профессиональной деятельности. *Профессиональное образование в России и за рубежом*. 2015. N 2 (18). С. 91-94.
- Борисова С. П. Система готовности студентов – будущих экономистов к профессиональной деятельности. *Вестник Самарского государственного технического университета. Серия: Психолого-педагогические науки*. 2011. N 2 (16). С. 13-17.
- Гавриш І. В. Формування готовності майбутніх учителів до інноваційної професійної діяльності (методологічний і теоретичний аспекти): Монографія. Харків: ХОНМІБО, 2005. 388 с.
- Дурай-Новакова К. М. Формирование профессиональной готовности студентов к педагогической деятельности: автореф. дис. на соискание уч. степени д-ра пед. наук: спец. 13.00.01 «Теория и история педагогики». М., 1983. 32 с.
- Дьяченко М. И., Кандыбович Л. А. Психологические проблемы готовности к деятельности. Минск: Изд-во БГУ, 1976. 175 с.
- Івлієва О. М. Критеріально-орієнтоване тестування в системі формування професійної готовності вчителя початкових класів: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти». Одеса, 2001. 20 с.
- Китов А. Ю., Остроумова Е. Н. Модель формирования готовности студентов ВУЗа к профессиональной деятельности. *Вестник Учебно-методического объединения по профессионально-педагогическому образованию*. 2011. N 1 (45). С. 18-25.
- Куликова Т. А., Пронина Н. А. Формирование готовности будущего педагога к профессиональной деятельности. *Вестник Томского государственного педагогического университета*, 2018. N 3 (192). С. 84-90.
- Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / Курлянд З. Н., Хмелюк Р. І., Семенова А. В. та ін.; за ред. З. Н. Курлянд. 2-ге вид. К. : Знання, 2005. 399 с.
- Сластенин В. А. Профессиональная подготовка учителя в системе высшего педагогического образования. М.: МГПИ, 1992. 180 с.
- Сластенин В. А. Педагогика. М. : Школа-Пресс, 2000. 512 с.
- Служинська Л. Б. Критерії, показники та стан сформованості готовності майбутніх менеджерів-економістів до професійної самореалізації. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*, 2012. Вип. 22 (75). С. 343-349.
- Смолеусова Т. В. Состояние профессиональной готовности учителей начальной школы к внедрению инноваций. *Вестник НГПУ*, 2012. N 3. Т. 7. С. 5-17.
- Староста В. І. Підходи до сутнісної характеристики готовності студентів до професійної діяльності. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки: зб. наук. пр.*, 2019. N 3(66). С. 232-237. DOI: 10.33310/2518-7813-2019-66-3-232-237.
- Староста В. І. Готовність майбутніх учителів до педагогічної діяльності: сутність, структура. *Народна освіта*, 2019. Вип. 3(39). URL: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=5923.
- Шаповал Ю. Д. Педагогічні умови формування готовності майбутнього вчителя початкових класів до особистісно орієнтованого навчання молодших школярів: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти». Х., 2007. 20 с.

References

1. Bagina, V. A., Borovkova, O. A. (2014). *Osobnostimoti vacionno-cennostnogo komponenta lichnostnoj gotovnosti k professional'noj dejatel'nosti studentov s uchetom uspehnosti v vuze*[Features of the motivational-value component of personal readiness for students' professional activities, taking into account success at the university]. *Science and Modernity*. N 34. 35-40 [in Russian].
2. Belosludceva, N. V., Petunin, O. V. (2015). *Gotovnost' studentov uchrezhdenij SPO k professional'noj dejatel'nosti* [The student's readiness of vocational school for the professional activities]. *Professional education in Russia and abroad*. N2 (18).91-94 [in Russian].
3. Borisova, S. P. (2011). *Sistema gotovnosti studentov – budushhih jekonomistov k professional'noj dejatel'nosti*[The system of readiness of students – future economists for professional activities]. *Bulletin of the Samara State Technical University. Series: Psychological and Pedagogical Sciences*.N 2 (16). 13-17[in Russian].
4. Havrysh, I. V. (2005). *Formuvannia hotovnosti maibutnikh uchyteliv do innovatsiinoi profesiinoi diialnosti (metodolohichni i teoretychni aspekty): Monohrafiia* [Forming future teachers' readiness for innovative professional activity (methodological and theoretical aspects): Monograph]. Kharkiv: KhONMIBO, 388 [in Ukrainian].
5. Duraj-Novakova, K. M. (1983). *Formirovanie professional'noj gotovnosti studentov k pedagogicheskoi dejatel'nosti* [Formation of students' professional readiness for pedagogical activity]. *Extended abstract of doctor's thesis*.Moscow [in Russian].
6. D'jachenko, M. I., Kandybovich, L. A. (1976). *Psihologicheskie problemy gotovnosti k dejatel'nosti* [Psychological problems of readiness for activity].Minsk: Izd-vo BGU, 175 [in Russian].
7. Ivliieva, O. M. (2001). *Kryterialno-orientovane testuvannia v systemi formuvannia profesiinoi hotovnosti vchytelia pochatkovykh klasiv* [Criterion-oriented testing in the system of formation the elementary school teacher's professional readiness].*Extended abstract of candidate's thesis*. Odesa [in Ukrainian].
8. Kitov, A. Ju., Ostroumova, E. N. (2011). *Model' formirovaniia gotovnosti studentov VUZa k professional'noj dejatel'nosti*[Model for the formation of readiness of university students for professional activities].*Bulletin of the Educational-methodical association for vocational education*. N 1(45).18-25[in Russian].
9. Kulikova, T. A., Pronina, N. A. (2018). *Formirovanie gotovnosti budushhego pedagoga k professional'noj dejatel'nosti* [Formation of the readiness of the future teacher for professional activities]. *Bulletin of Tomsk State Pedagogical University*. N 3 (192). 84-90 [in Russian].
10. Kurliand, Z. N., Khmeliuk, R. I., Semenova, A. V. ta in. (2005). *Pedahohika vyshchoi shkoly* [Higher education pedagogy]. Kyiv: Znannia, 399 [in Ukrainian].
11. Slastenin, V. A. (1992). *Professional'naja podgotovka uchitelja v sisteme vysshego pedagogicheskogo obrazovanija* [Teacher training in higher education].Moscow:MGPI, 180 [in Russian].
12. Slastenin, V. A.(2000). *Pedagogika* [Pedagogy]. Moscow: Shkola-Press, 512 [in Russian].
13. Sluzhynska, L. B. (2012). *Kryterii, pokaznyky ta stan sformovanosti hotovnosti maibutnikh menedzheriv-ekonomistiv do profesiinoi samorealizatsii*[Criteria, indicators and state of readiness of future managers-economists for professional self-realization]. *Pedagogy of formation of creative personality in higher and secondary schools*.N 22(75). 343-349 [in Ukrainian].
14. Smoleusova, T. V. (2012). *Sostojanie professional'noj gotovnosti uchitelej nachal'noj shkoly k vnedreniju innovacij* [The state of professional readiness of elementary school teachers to introduce innovations]. *Bulletin of NGPU*. N 3(7). 5-17 [in Russian].
15. Starosta, V. I. (2019). *Pidkhody do sutnisnoi kharakterystyky hotovnosti studentiv do profesinoi diialnosti* [Approaches to the essential characteristic of students' readiness for professional activity]. *Scientific bulletin of V. O. Sukhomlynskyi Mykolaiv National University. Pedagogical sciences*.N 3(66). 232-237 [in Ukrainian].
16. Starosta, V. I. (2019). *Hotovnist maibutnikh uchyteliv do pedahohichnoi diialnosti: sutnist, struktura*. [Future teachers' readiness for pedagogical activity: essence, structure]. *Public education*. N 3(39). URL: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=5 [in Ukrainian].
17. Shapoval, Yu. D. (2007). *Pedahohichni umovy formuvannia hotovnosti maibutnoho vchytelia pochatkovykh klasiv do osobystiso orientovanoho navchannia molodshykh shkoliariv*[Pedagogical conditions for formation of a primary school expectant teacher readiness to person oriented training of the junior pupils]Extended abstract of candidate's thesis. Kharkiv [in Ukrainian].

Владимир Староста. Основные компоненты структуры готовности студентов к профессиональной деятельности.

В статье на основе обобщения результатов исследований ученых и реальной практики профессиональной подготовки студентов различных специальностей в высшей школе выделены следующие компоненты структуры готовности к профессиональной деятельности: мотивационный, когнитивный, процессуальный, рефлексивный. Установлено, что большинство исследователей в такую структуру включают мотивационный, когнитивный и процессуальный компонент. Дополнительные компоненты, как правило, характеризуют профессиональную специфику будущих специалистов. Все структурные компоненты находятся в динамической взаимосвязи, формируют личностную и функциональную готовность к профессиональной деятельности. Установлено по результатам анкетирования, что большинство студентов по собственной самооценке имеют средний и высокий уровень профессиональной подготовки.

Ключевые слова: готовность студентов к профессиональной деятельности, структура готовности к профессиональной деятельности, подготовка студентов к профессиональной деятельности.

Volodymyr Starosta. Main structural components students' readiness for professional activity.

The article describes the views of scientists on the problem of the structure of students' readiness for professional activity. The author identifies the following structural components of professional readiness that determine most authors: motivational (motives, attitudes to professional activity, etc.); cognitive (formation of theoretical and methodological, professional and practical knowledge; some authors consider it as contentual, theoretical,

professional-cognitive, etc.); procedural (the availability of professional skills; this component is similar to the readiness components, which in some studies are defined as practical, executive, constructive, technological, etc.); reflexive (adequate self-assessment of one's own capabilities, analysis and self-analysis of professional activity, analytical thinking, etc.). This component is important in the context of constant analysis and introspection of professional activity for the purpose of self-improvement, comprehensive and harmonious development of the personality of the specialist.

Comparative analysis shows that the first three components of readiness are distinguished by most scientists, and they also introduce additional components into the readiness structure, taking into account the specific nature of a certain type of professional activity. The structural components are dynamically interconnected, forming a personal and functional readiness for professional activity. Since the personal qualities of a specialist are revealed in the course of his professional activity, the personal component of readiness (personal qualities, abilities, etc.) is concentrated most in the procedural component, and this component also fills in other components (motivational, cognitive, reflexive). The personal and professional qualities of a specialist are interdependent, and therefore the structural components of readiness for professional activity. The author presents the results of the survey according to which the majority of students have a medium and high level of professional training on their own self-assessment.

Keywords: students' readiness for professional activity, structure of readiness for professional activity, training students for professional activity.